

РЕШЕНИЕ

№ 51

гр. Панагюрище, 11.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПАНАГЮРИЩЕ в публично заседание на двадесети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Магдалена Г. Татарева Кръстева

при участието на секретаря МАРИЯ Г. ТЕРЗИЙСКА
като разглежда докладваното от Магдалена Г. Татарева Кръстева Гражданско дело № 20215230100528 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 59 3ЗД

Производството по делото е образувано по повод искова молба подадена от И. С. К, с която е предявен иск с правно основание чл. 59 3ЗД, с който се иска да се осъди ответникът – С. Д. К да заплати на ищеца сума в размер на 6286 лева – с която сума ищецът обеднял, а ответницата се е обогатила представляваща половината от стойността на направените от двамата в личния имот на ответника подобрения, ведно със законната лихва от дата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

Ищецът основава исковата си претенция на следните фактически твърдения С ответника са бивши съпрузи, като бракът им е прекратен с Решение по гр.д.№393/2019 г. на Панагюрски районен съд. Сочи се, че по време на брака страните по дело са ползвали като семейно жилище имот лична собственост на ответника- намиращо се в гр. Панагюрище, ул. „****“ № 13, като по време на брака са извършили редица подобрения, а именно: 1/ монтиране на локална отоплителна система, включваща: пелетна камина с радиатори и медни тръби (на стойност с доставката и монтажа-общо 5383 лева, от които 4 900 лева за материали), и бойлер със серпентина (на стойност 289 лева)- 2016 г. 2/ поставяне на PVC дограма на всички прозорци в къщата, на обща стойност 2300 лева (през 2004 г. в хола и спалнята стойност общо 800 лева; през 2008 г. в детската и всекидневната, на стойност общо 800 лева, и през 2014 г. в кухнята и стълбището, на стойност общо 700 лева 3/цялостен ремонт на банята, извършен през 2013 г., на стойност общо 2500 лева, включващ облицовка с фаянсови и теракотни плочки, закупуване и поставяне на мивка и тоалетна чиния; 4/ Поставяне през 2008 г, на паркет в детската стая, коридора и дневната-цвят бук, на стойност 400 лева; 5/цялостен ремонт на кухнята през 2006 г., включващ облицоване с плочки и закупуване и монтиране на шкафове, на обща стойност 600 лева; 6/извършване на външна декорация на двора с камъни през 2018 г., на стойност 300 лева, 7 / закупуване и поставяне на нова входна врата през 2018 г., на стойност 200 лева; 8/ поставяне през

2015 г. на окачени тавани в хола и спалнята, на стойност 300 лева; 9/оставяне през 2008 г. на вътрешна изолация на стени (в детската и всекидневната), на стойност 300 лева. Сочи се, че общата стойност на описаните СМР е в размер на 12572 лв., като с тях е увеличена стойността на имота, лична собственост на ответника, което поражда правен интерес за ищеца от предявяване на иска. Моли се за уважаване на исковата претенция. Претендират се разноси.

В законоустановения срок по чл. 131 ГПК е постъпил писмен отговор от ответника С. К, в който се излагат доводи за недопустимост на исковата претенция, тъй като процесния имот не е конкретизиран в достатъчна степен, а само с посочване на административен адрес, респ. не е възможно да се направи извод за процесуална легитимация на страните. Освен това се излага, че не са конкретизирани в достатъчна степен претендираните подобрения, като подобрения се претендират движими вещи- бойлер, камина и радиатори, които не са трайно прикрепени, респ. могат да бъдат премествани и могат да бъдат предмет на делба на движими вещи. Твърди се, че исковата молба се явява неоснователна, тъй като по време на брака им страните по делото не са правили подобрения, доколкото родителите на ответника са предоставили процесния имот готово за обитаване, а ремонтните дейности извършвани в резултата на обикновеното износване от употреба на имота са извършвани единствено от ответника и то с негови средства. Сочи се, че през сочените от ищеца периоди на извършване на подобренията ищцата е била безработна или е получавала трудов доход под минималния за страната. Моли се да се отхвърли исковата претенция. Претендират се разноси.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните писмени доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното:

Районен съд - Панагюрище сезиран с осъдителен иск с правно основание чл. 59 ЗЗД, с който се иска ответникът да се осъди да заплати на ищеца сума размер на 6286 лв, с която сума ищецът обеднял, а ответницата се е обогатила представляваща половината от стойността на направените от двамата в личния имот на ответника подобрения по време на брака съществуващ между страните. Съдът намира така предявената искова претенция за допустима, доколкото съгласно съдебната практика (напр. Решение № 238 от 06.02.2017 г. по гр.д. 1454/2016 г. на Четвърто гр.о., ВКС) искът на единия от бившите съпрузи срещу другия за стойностно изравняване на икономически създаденото по време на брака неравенство след развода, намира правна квалификация в чл. 59 ЗЗД и е допустим, когато твърденията в исковата молба не покриват фактическия състав на някой от исковите за определяне на по-голям дял от общото имущество (чл. 29 СК от 2009 г.) или на иска за получаване на дял от личното имущество на другия съпруг (чл. 29 СК), какъвто е настоящия случай.

От приложено по делото и прието като доказателство Решение № 260029 от 06.10.2020 г. постановено по гр.д. № 393 от 2019г. по описа на Районен съд- Панагюрище се установява, че страните по делото са били в граждански брак от 2000г., който е прекратен с посоченото съдебно решение през 2020г., като ползването на семейното жилище находящо се в гр. Панагюрище, ул. „****“ № 13, собственост на ответника е предоставено за ползване от него.

От приет по делото като доказателство нотариален акт за покупко-продажба на недвижим имот том III, дело № 1301/1997 г. по описа на Районен съд- Панагюрище се установява, че ответникът С. К. е придобил собствеността върху недвижим имот представляващ втори етаж от масивна двуетажна жилищна сграда, построена върху общинско място в гр. Панагюрище – процесния имот.

По делото са събрани гласни доказателствени средства чрез разпит на свидетелите Ц И- майка на ищеца, А И- сестра на ищеца, И М, Д К.- баща на ответника и Е. Н..

При разпита си свидетел Ц И посочва, че като майка на ищеца е станала свидетел на промените направени в имота. Свидетелят изяснява, че когато страните са се нанесли в жилището дограмата на прозорците била дървена, като първо сменили дограмата в хола и спалнята, а след това и на детската стая, всекидневната и кухнята. В последствие страните по делото поставили изолация на всекидневната и кухнята, като поставили ламинат в детската, всекидневната и коридора. Посочва, че банята била напълно обновена – нова врата, нови плочки, бойлер, мивка, тоалетна чиния, като е подновен и таванът в банята. Купили камина с пелети и поставили радиатори. В кухнята сменили шкафовете и плочките. Сложили плоскости на тавана на хола и в детската и всекидневната. На двора с декоративни камъни облепили оградата, като съпругата И. участвала наравно при направата на подобренията, като почти през цялото време ищцата работила и получавала доход. Свидетелят изяснява, че когато страните по делото са се нанесли в жилището имало условия, като ответника С. лично вършел част от подобренията- наредил ламината- поставил изолация, както и окачен таван, като за банята му помагал негов приятел.

При разпита си свидетел А И разяснява подобренията, които страните по делото са правили през годините – смяна на дограма, основен ремонт на баня, поставяне на ламинат, поставяне на изолация детска и всекидневна, полагане на декоративни камъни на оградата със съседите, поставяне на нова пътна врата. В кухнята- смяна на вратите на шкафчетата и поставяне на нови шкафчета, поставяне на нови плочки около мивката, поставяне на ламинат. Окачени тавани в спалнята и хола. Закупуване и поставяне на пелетна камина с медни тръби и радиатори. Свидетелката разяснява, че страните взаимно са правили като семейство подобренията, като дори тя участвала в поставянето на окачен таван на хола. При разпита си свидетелят посочва, че ищцата е работила през по-голямата част от брака, като за времето през което е била безработна е получавала обезщетение за безработица.

При разпита си свидетел М посочва, че познава страните по делото от 22 години, като изяснява, че когато страните по делото са се нанесли в жилището на ул. „***“ в жилището имало условия за живеене и като цяло нямало много промени в него. Свидетелят посочва, че в кухнята са отремонтирани вратите на шкафовете- сменени са. В банята са поставени нови плочки, мивка и тоалетна чиния. Свидетелят изяснява, че в някои стаи е поставен фибран на вътрешните стени. Посочва, че е сменена пътната врата, като около нея по оградата са поставени камъни. В детската и в хола е поставен паркет. Свидетелят посочва, че жилището се отоплява на климатик и на печка с дърва, като има прекарани тръби, но няма отоплителна система. Свидетелят изяснява, че по-голямата част от подобренията са правени лични от ответника.

При разпита си свидетел К. посочва, че когато страните по делото отишли да живеят в процесния имот, същият бил пригоден за живеене – имало тоалетна, баня, кухня. Свидетелят посочва, че в кухнята само са сменени вратите на шкафовете. В банята били сменени плочките, тоалетната чиния и мивката. Свидетелят изяснява, че всички прозорци са сменени, както и пътната врата-метална, като отоплението е с климатици, макар че са сложени тръби няма отоплителна система. Свидетелят посочва, че ищцата е помагала с почистването.

При разпита си свидетел Н. посочва, че през м. януари 2016 г. бил повикан от сем. К.и за оглед и изграждане на отоплителна инсталация, за което дал оферта и получил

сума за закупуване на материали и същата била изградена и пусната в експлоатация. Свидетелят посочва, че била поставена пелетна камина „Комо 21“, били поставени тръби, радиатори и коминни елементи, като в случая били поставени стоманени радиатори тип 22. Свидетелят посочва, че първоначално получил сумата от 4000 лева, като офертата била за 5200-5300 лева, която сума получил лично в брой от страните по делото като семейство. Свидетелят посочва, че квитанцията приложена по делото на л. 11- гръб е издаден от него за получената сума, като я е оставил на семейство К.и, като изяснява, че квитанцията е написана в техния дом, тъй като там му били предадени парите.

Ценени по реда на чл. 172 ГПК съдът дава вяра на показанията на всички свидетели, доколкото същите са непротиворечиви – от показанията на свидетелите разпитани както по искане на ищеца, така по искане на ответника се установява, че подобренията посочени от ищеца действително са извършени по време на съществуващия между страните граждански брак, това се установява и от останалия събран по делото доказателствен материал- съдебно-техническа експертиза.

По делото е допусната и приета съдебно-техническа експертиза и допълнителна такава изготвена от вещото лице П., от заключението на която се установява, че на място в процесния имот не е намерена пелетна камина и радиатори, а бойлерът със серпентина е закупен на 03.07.2020 г. При оглед на жилището е установено, че дограмата е произведена през 2008 г., като в банята е сменен теракот по пода, фаянс по стени и таван, мивка и тоалетна чиния. На място е намерен ламиниран паркет в детска стая, коридор и дневна. На място е установено, че в кухнята мивката и плотовете са облепени с фаянсови плочки, които са се произвеждали до около 1992 г., сменени са вратите на шкафове, като е поставен нов ред шкафове, извършена е декорация с камъни на двора – облицована стена на оградата, метална входна врата към двора, окачени тавани на хол и спалня, вътрешна изолация на детска и всекидневна. Вещото лице е посочило стойността на всички СМР поотделно с посочване на материали и труд, като е изяснило, че общата стойност на всички СМР към момента на изграждането е в размер на 5219,68 лв., в т.ч. материали 3494,46 лева и труд 950,58 лева – към момента на правата на разходите, а увеличената стойност на имота е посочена в размер на 9168 лева- която сума е определена към момент на изготвяне на заключението. Ценена съобразно разпоредбата на чл. 202 ГПК съдът изцяло дава вяра на съдебно-техническата експертиза, доколкото с нея е даден обоснован отговор на всички поставени по делото въпроси, като вещото лице отговори подробно на поставените от страните въпроси в о.с.з. при неговото изслушване.

По делото на основание чл. 204 ГПК е извършен оглед на процесния имот.

При така установените правнорелевантни факти съдът намира следното от правна страна:

При така релевираните твърдения възникването на спорното право се обуславя от осъществяването на следните материални и процесуални предпоставки (юридически факти), които следва да бъдат установени от ищеца, като е негова доказателствената тежест да установи в условията на пълно и главно доказване, че е налице имуществено разместване в патримониума на ищеца и ответника, в резултат на което ответникът се е обогатил за сметка на ищеца, връзка между обедняването на ищеца и обогатяването на ответника, която произтича от общи факти, породили обедняването и обогатяването, липса на правно основание за имущественото разместване, липса на друго основание за защита на правата на обеднелия ищец.

От събраните по делото доказателства безспорно се установява, че по време на гражданския брак съществувал между страните по делото в имота представляващ тяхно семейно жилище, собственост на ответника са направени подобренията посочени от ищеца в исковата молба. Тук е мястото да се посочи, че от целокупния доказателствен материал се установява също така, че е изградена действително през 2016 г. отоплителна система за сума в размер на 5200 лева- състояща се от пелетна камина, радиатори и медни тръби, като към момента на приключване на устните състезания пред първа инстанция налични са единствено медните тръби. Този факт – за изграждане на отоплителната система се установи по безспорен начин от показанията на свидетел Н., който не познава страните по друг повод, освен поради това, че е изградил посочената отоплителна система, като ирелевантно за настоящото дело е обстоятелството дали и под каква форма е декларирал пред НАП получаването на възнаграждението за свършената работа. Показанията на този свидетел се подкрепят и от представената по делото и приета като доказателство квитанция, както и от показанията на свидетелите Ц и А И. Действително свидетелите М и К. заявиха, че в момента жилището се отоплява с климатици, но това не следва да се направи извод, че отоплителна инсталация никога не е била изградена. Освен това житейски нелогично е изграждането на медните тръби, които съществуват и към настоящия момент в процесния имот, които бяха констатирани както от съда при извършване на огледа, така и от вещото лице при изготвяне на съдебно-техническата експертиза. Доколкото обаче тези подобрения не се намериха в имота към настоящия момент, а и същите не са вещи трайно прикрепени към имота, респ. представляват подобрения, които могат да бъдат отделени, то същите не следва да се вземат предвид при определяне размера на дължимото обезщетение по реда на чл. 59 ЗЗД. Посоченото се отнася и до претенцията за заплащане на бойлер със серпентина, доколкото това също не представлява трайно прикрепено подобрения към имота на ответника, а и към настоящия момент процесният бойлер не е наличен в жилището на ответника. Неоснователна е претенцията по отношение и на поставяне на плочки в кухнята, доколкото от заключението на вещото лице се установи, че плочките в кухнята са произведени, респ. поставени преди гражданския брак на страните и преди тяхното съвместно заживяване в процесното жилище, т.е. това не са подобрения направени от тях съвместно.

Основателна се явява исковата претенция за останалите подобрения посочени в исковата молба- поставяне на дограма, ламиниран паркет, окачен таван, вътрешна изолация, медни тръби, ред от нови шкафове в кухнята и смяна на вратичките на съществуващите шкафове, поставяне на метална входна вратата и камъни по оградата, смяна на плочки и теракот в баня, поставяне на тоалетна чиния и мивка. От показанията на всички свидетели и от заключението на съдебно-техническата експертиза се установи, че същите са извършени. Освен това представляват подобрения, които са трайно прикрепени към имота на ответника. Тук е мястото да се посочи, че без правно значение за настоящия спор са възраженията на ответника, че и преди подобренията имотът е бил годен за живеене. Това възражение би било относимо в производство по реда на чл. 72 ЗС. Без съмнения ответникът като собственик на имота е бил наясно с направата на процесните подобрения, бил е съгласен за това, като е участвал активно, а и за тяхната направа са реализирани разходи, същевременно се е увеличила стойността на имота, а задължен да плати обезщетението е субектът, чийто патримониум се е увеличил в резултат на извършените СМР.

При определяне размера на дължимото обезпечение следва да се вземат предвид и метална врата към двор и плочки поставени по ограда, доколкото от събраните по делото доказателства, вкл. извършения от съда оглед по реда на чл. 204 ГПК се установи, че същите се ползват от ответник с оглед реализирано право на строеж, не следва да се приеме, че община се е обогатила, доколкото дворното място е загубило своето самостоятелно предназначение, входът се ползва от ответник, респ. той е лице, което се е обогатил от направата на посочените подобрения.

Както бе посочено по-горе от доказателствата по делото се установи, че подобренията посочени в исковата молба са действително извършени по време на гражданския брак между страните. Съобразно разпоредбата на чл.32 СК разходите за задоволяване на нужди на семейството се поемат от двамата съпрузи, която законова презумпция в настоящия случай не бе оборена. От показанията на свидетелите се установи, че по времена брака ищцата е полагала труд по трудово правоотношение, за което е получавала доход, като е полагала грижи за семейството и е участвала в извършването на ремонтните дейности, най- малко с почистване след това, приготвяне на храна и грижа за децата и т.н. Ето защо следва да се приеме, че страните по делото заедно при равни усилия са извършили порочесните подобрения.

С оглед изложеното съдът намира, че са налице всички материално правни предпоставки за уважаване на предявената претенция.

По отношение на нейния размер съдът намира следното: с Решение № 733/12.11.10 г. по гр. дело № 1274/09 г. и Решение № 69 от 8.02.11 г. на IV г. о. Върховният касационен съд е даден отговор по реда на чл. 290 ГПК, че в хипотеза на чл. 59 ЗЗД подобрителят има право на по-малката сума измежду сумата, с която сам се е обеднил /извършените разходи за и към момента на строителството/ и тази, с която собственикът се е обогатил /увеличената стойност на имота в резултат на съответната строителна дейност/ - към настоящия момент. От допуснатата по делото съдебно-техническа експертиза се установява, че разходите направени от страните във връзка с подобренията, които съдът намери за основателни са в размер на 3494,46 лева – материали без ДДС, респ. с ДДС – 4193,35 лева и труд в размер на 950,58 лева или общо на 5143,93 лева, а увеличената стойност на имота е в размер на 9168 лева. С оглед посоченото по-горе следва да се приеме, че ответникът неоснователно се е обогатил със сума в размер на 5143,93 лева – размер на направените разходи към момент на направата им. Тук е мястото да се посочи, че доколкото от показанията на свидетелите се установи, че подобренията са правени лично от страните, както и с помощта на техни приятели и роднини, то към размера на разходите за труд не следва да се добавя ДДС. Ето защо искът се явява основателен до сумата в размер на 2571,96 лева (1/2 от стойността на разходите за направа на подобренията) до който размер следва да се уважи, като за разликата над този размер следва да се отхвърли.

На основание чл. 77 ГПК съдът намира, че следва да задължи ищецът да довнесе сума в размер на още 40 лева представляваща депозит за вещо лице, тъй като в последното по делото о.с.з. съдът неправилно е посочил че се дължи довносяне на сумата в размер на 226,90 лева вместо 266,90 лева, тъй като окончателното възнаграждение на вещото лице е определено в размер на 666, 90 лв.

При този изход на делото, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, ответникът следва да възмезди ищеца за сторените от него разноси, съобразно уважената част от исковата претенция (2571,96 лева от предявен размер от 6286 лева), както следва: за държавна такса в размер на 103,10 лв., 272,76 лв. – депозит за вещо лице, 16,36 лева – депозит за призоваване на свидетели и заплатено възнаграждение за един адвокат в размер на

257,76 лева, доколкото искането е своевременно направено, като са представени доказателства, че разноските са реално сторени. С оглед изложеното ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца разноски в общ размер на 650,10 лева.

На основание чл. 78, ал. 3 ГПК, ищецът следва да бъде осъден да заплати на ответника сторените по делото разноски съразмерно отхвърлената част от исковата претенция в общ размер на 534,70 лв., от които 2,95 лева – ДТ за съдебно удостоверение и 531,75 лв. адвокатско възнаграждение

По изложените съображения, Районен съд – Панагюрище,

РЕШИ:

ОСЪЖДА, на основание чл. 59 ЗЗД, С. Д. К. ЕГН: ***** с адрес: гр. Панагюрище, ул. „*****“ № 13 да заплати на И. С. К., ЕГН ***** с адрес: гр. Панагюрище, ул. „*****“ № 48 сумата от **2571,96 лв.**, ведно със законната лихва от дата на подаване на исковата молба в съда – 06.07.2021 г., до окончателното ѝ изплащане, която сума представлява подобрения направени в имот собственост на ответника находящ се в гр. Панагюрище, ул. „*****“ № 13, а именно- поставяне на PVC дограма на всички прозорци на втори етаж от къщата, ремонт на баня- поставяне на плочки, облицовка с фаянс на стени, поставяне на теракот по пода, поставяне на тоалетна чиния и мивка, поставяне на ламиниран паркет в детска стая, коридор и дневна, поставяне на нов ред шкафове в кухня и смяна на врати на съществуващи шкафове, извършване на декорация на двора с камъни, поставяне на метална входна врата, поставяне на окачени тавани (гипсокартон) в хол и спалня, поставяне на вътрешна изолация на стени на детска и всекидневна, поставяне на медни тръби, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за сумата над 2571,96 лв. до предявения размер от 6286 лева, както и за подобренията представляващи поставяне на бойлер със серпентина, пелетна камина с радиатори, облицоване на кухня с плочки.

ОСЪЖДА, на основание чл. 77 ГПК, И. С. К., ЕГН ***** с адрес: гр. Панагюрище, ул. „*****“ № 48 да заплати по сметка на Районен съд – Панагюрище депозит за вещо лице в размер на още 40 лева.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, С. Д. К. ЕГН: ***** и адрес: гр. Панагюрище, ул. „*****“ № 13 заплати на И. С. К., ЕГН ***** с адрес: гр. Панагюрище, ул. „*****“ № 48 сумата в размер на 650,10 лева - разноските за настоящата инстанция.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, И. С. К., ЕГН ***** с адрес: гр. Панагюрище, ул. „*****“ № 48 да заплати на С. Д. К. ЕГН: ***** и адрес: гр. Панагюрище, ул. „*****“ № 13 сума в размер на 534,70 лв.- разноските за настоящата инстанция.

Решението подлежи на обжалване, с въззивна жалба, в двуседмичен срок от съобщаването му на страните, пред Окръжен съд – Пазарджик.

Съдия при Районен съд – Панагюрище: _____